

ERHVERVSJURA

Pressens fejl gør skade

MEDIER: To sager har inden for de seneste uger vist, at journalister bør sætte sig ordentligt ind i en dom, inden de sætter sig til tasterne. Konsekvenserne af at skrive artikler med fejlagtige budskaber kan blive store for bl.a. de personer, som en retssag involverer.

LARS BO LANGSTED
professor
Juridisk Institut
Aalborg Universitet

finans@finans.dk

Retssalsjournalistik er som det meste anden journalistik ret vanskelig. Det er svært at dække et stofområde, der er relativt kompliceret, og det bliver ikke lettere af, at nyheden helst skal være skrevet og offentliggjort, før begivenheden finder sted – og kan det ikke være anderledes så dog, medens det sker. Nu. Lige nu i dette øjeblik!

Det er rigtigt – og vigtigt at huske – at det er menneskeligt at fejle, og det er også såre rigtigt, at gårdsagens aviser bliver brugt til at pakke fisk ind i. Imidlertid er det ofte mennesker af kød og blod, der er involveret i retssager enten som tiltalt, vidne eller forurettet, ligesom en forkert retsreportage kan bringe politikere i harnisk – ja, måske ligefrem op på gangeren og forsøge at spidde en vindmølle.

De seneste 14 dage har bragt to eklatante eksempler på, at hastværk også i retsreportager er lastværk.

I den første sag fik en journalist skrevet en historie om, at tre unge mænd var blevet frifundet for voldtægt af en bevidstløs pige. Da hun var bevidstløs, kunne hun ikke sige fra og – måtte man tro – derfor heller ikke voldtages.

I en efterfølgende udgave af Presselogen blev det nævnt, at det var en praktikant, der havde fået sagen galt i halsen. Imidlertid gik andre medier straks videre med historien og interviewede tilsyneladende også politikere med afsæt i den forkerte historie.

Det viste sig imidlertid, at Retslægerådet til brug for sagen havde udtalt, at pigen ikke kunne have været bevidstløs (for så ville det have været voldtægt – sådan er juraen). Andre end retens medlemmer kender i øvrigt heller ikke pigens forklaring, idet den blev afgivet for lukkede døre, og også af den grund er det vanskeligt at generalisere ud fra sagen. Men det er anden snak.

Det seneste eksempel på en "avisand" var sagen om Aarhus Havn fra sidste uge. I sagen havde to ledende medarbejdere udskrevet og læst en række sms-beskeder fra en kranføres arbejds-giverbetalte mobiltelefon. Den var blevet indleveret i forbindelse med en udskiftning, og i den forbindelse havde de to medarbejdere altså også læst ca. 1.000 sms-beskeder. Ved udtræk-

ket af beskederne havde de kun udskrevet sms-beskeder mellem telefonnumre, der tilhørte Aarhus Havn og altså måtte formodes at være mellem medarbejdere.

Spørgsmålet om, hvorvidt det er strafbart, er både interessant og principielt. På den ene side er en sms-besked ganske ligesom en e-mail eller et brev undergivet privatlivets fred, og hvis andre "uberettiget" læser sådanne private meddelelser, er det strafbart efter straffelovens regler om fredskrænkelser og eventuelt (som her) hacking.

Hertil kom, at kranføreren var sikkerhedsrepræsentant, og at man derfor måtte formode, at der også kunne være beskeder af fortrolig karakter mellem kranføreren og andre ansatte på havnen.

På den anden side var det arbejdsgiveren, der havde forsynet kranførerne med mobiltelefoner, som de dog ganske vist også gerne måtte bruge privat og derfor blev beskattet af. Samtidig havde medarbejderen selv indleveret telefonen til ombytning med en ny og bl.a. bedt om overførsel af kontaktpersoner fra den gamle til den nye telefon uden at slette eventuelt privat indhold først. Og endelig havde man som nævnt nævnt på undgå udtræk af helt private sms-beskeder, der ikke havde relation til telefonnumre fra Aarhus Havn.

Derudover forelå der ingen retningslinjer for anvendelse af telefonerne – heller ikke vedrørende en eventuel sortering mellem

private og arbejdsrelaterede sms'er, e-mails, m.v.

For at komplicere sagen yderligere var de læste sms-beskeder indgået i havnens personalesager, og tre kranførere var blevet bortvist som følge af, at de havde chikaneret andre medarbejdere på havnen, hvilket blev dokumenteret gennem sms-beskederne.

I forbindelse med bortvisningssagerne var der forhandlinger mellem havnen, de tre kranførere og fagforeningen. Disse forhandlinger endte med et forlig, hvorefter medarbejderne fratrådte på nogle nærmere aftalte fratrædelsesvilkår, og parterne underskrev et forlig, hvorefter aftalen »er til fuld og endelig afgørelse af ethvert spørgsmål parterne imellem«.

Herefter indgav kranførerne en politianmeldelse bl.a. mod havnen og de ledende medarbejdere.

Ved byretten i Aarhus blev de to medarbejdere og Aarhus Havn dømt for overtrædelse af de pågældende bestemmelser i straffeloven, og selv om straffen bortfaldt – fordi man havde fået forkert rådgivning fra kommunens jurister – kunne man læse avisoverskrifterne a la:

»Principiel dom – ulovligt at snage i ansattes sms'er«.

Selv om redaktionsmedarbejdere til tider "skarpvinkler" artiklers indhold, er det ikke i dette tilfælde gået helt galt.

Det gjorde det imidlertid, da pressen i sidste uge dækkede Vestre Landsrets frifindende afgørelse i selvsamme sag. Her lyder overskriften i

en af formiddagsaviserne, der bl.a. slår sig op på at have særlig ekspertise i straffesager:

»Principiel sms-dom ændret: I orden at læse ansattes sms'er«.

Samme budskab ryger ud i bl.a. DR. Det var imidlertid en helt forkert og slet ikke dækkende overskrift. Heldigvis er der noget senere – men dog i løbet af samme dag – andre, der åbenbart har fået læst afgørelsen eller i hvert fald Vestre Landsrets egen pressemeddelelse om sagen ordentligt.

To af de tre deltagende dommere i Vestre Landsret tog nemlig slet ikke stilling til, om det var berettiget eller uberettiget at læse den pågældende medarbejders sms-besked.

De frifandt allerede, fordi der er en særlig regel vedrørende fredskrænkelser, der går ud på, at den forurettede (altså her kranføreren, der havde fået læst sine sms'er) skal »anmode« om, at politiet rejser straffesagen.

Det havde kranføreren jo sådan set også, men forud for det havde han som nævnt indgået et forlig, der var til fuld og endelig afgørelse af »ethvert spørgsmål parterne imellem«.

Flertallet af dommerne fandt, at forliget efter almindelige aftaleretlige fortolkningsprincipper også måtte omfatte en »anmodning om offentlig påtale«, og at kranføreren derfor ikke havde været berettiget til at indgive en sådan anmodning.

Og når han ikke havde været det, havde politiet heller ikke været berettiget

”

Sådan noget er ærgerligt, fordi retsreportager og afgørelser i mange sammenhænge er vigtige og læses af mange mennesker, der så risikerer at få en helt forkert opfattelse af juraen og afgørelser truffet af domstolene.

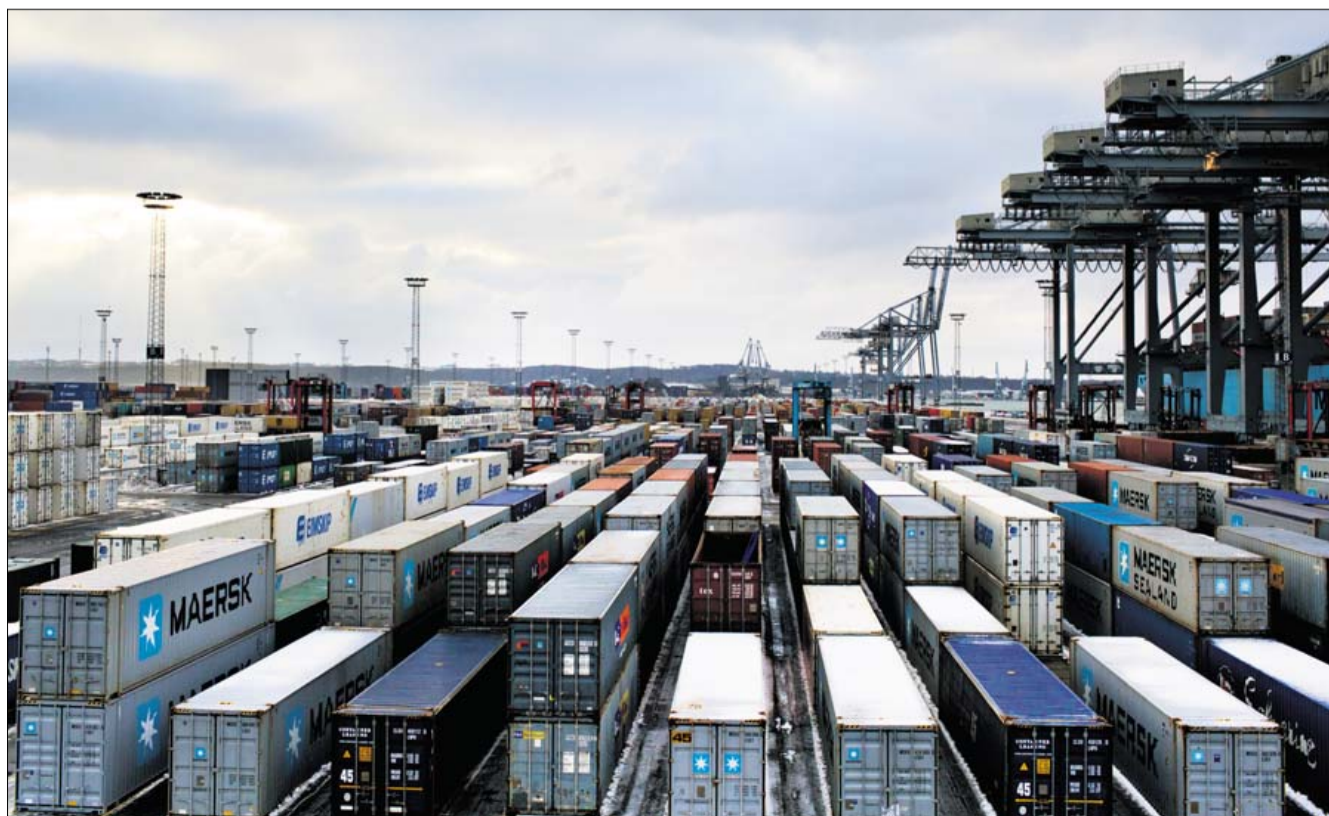
til at rejse tiltale. Og så skal den tiltalte selvfølgelig frifindes.

Den dissentierende dommer fandt efter anvendelse af de samme fortolkningsprincipper imidlertid ikke, at kranføreren ved forliget havde fraskrevet sig retten til at anmode politiet om at rejse en straffesag. Denne dommer behandlede således – som den eneste af landsdommerne – sagen i materien: nemlig, om det havde været strafbart at læse kranføreren sms-beskeder, og denne dommer var enig med byretten.

Man må vel så sige, at det principielle spørgsmål ikke er blevet behandlet af nogen retskraftig afgørelse, men man kan dog notere sig, at de to dommere, der behandlede spørgsmålet, nemlig byrettens dommer og den dissentierende dommer i landsretten, var enige om, at der havde været tale om strafbar adfærd.

Man kan desværre også notere sig, at selv om Vestre Landsret var meget hurtig til at lægge pressemeddelelsen ud på domstol.dk, var der åbenbart nogle journalister, der enten ikke havde tid til at tjekke hjemmesiden eller havde ment, at pressemeddelelsen havde været for lang til at læse helt igennem.

Sådan noget er ærgerligt, fordi retsreportager og afgørelser i mange sammenhænge er vigtige og læses af mange mennesker, der så risikerer at få en helt forkert opfattelse af juraen og afgørelser truffet af domstolene.

I en sag fra Aarhus Havn, hvor ledende medarbejdere havde læst kranføres sms-beskeder, formidlede pressen forkerte oplysninger fra Vestre Landsrets dom.

Arkivfoto: Marcus Trappaud Bjørn